

Bestillingsbrev til
Regionalt forskningsfond Trøndelag
2022-2025

Innhold

1	Bakgrunn	2
1.1	Formålet med regionale forskningsfond	2
2	Styret	3
2.1	Styrets arbeid	3
2.2	Økonomisk handlingsrom.....	3
3	Overordna perspektiv.....	3
3.1	Omstilling til bærekraft	4
3.2	Mobilisering i hele regionen.....	4
3.3	Økt internasjonal konkurransevne	4
3.4	Samiske interesser.....	5
4	Satsingsområder.....	5
4.1	Bioøkonomi	5
4.2	Opplevelser.....	5
4.3	Teknologi	6
4.4	Offentlig sektor.....	6
5	Søknadstyper	7
5.1	Kvalifiseringsprosjekt.....	7
5.2	Regionalt innovasjonsprosjekt	7
5.3	Regionalt kompetanse- og samarbeidsprosjekt.....	7
6	Samhandling med andre virkemidler	8

1 Bakgrunn

Regionale forskningsfond ble opprettet i 2010 som et resultat av forvaltningsreformen. For å gi fylkeskommunene bevilgnings- og forvaltningsrett til fondene har Kunnskapsdepartementet stilt krav om at tilskuddsmidlene skal være forankret i regionale mål og strategier. Dette bestillingsbrevet peker på viktige satsingsområder for økt bærekraftig verdiskaping og internasjonal konkurranseevne i Trøndelag, og skal danne grunnlaget for styret sine årlige handlingsplaner. Gjennom handlingsplanene skal styret tilpasse ambisjonsnivået ut fra tilgjengelige midler både når det gjelder prioritering av satsingsområder, målgrupper og søknadstyper.

1.1 Formålet med regionale forskningsfond

Kunnskapsdepartementet har i «Forskrift om de regionale forskningsfond»¹ fastsatt følgende formål: «Tilskuddsordningen skal styrke regionens forskningsevne gjennom tilskudd til forskning og innovasjon og gjennom mobilisering til økt FoU-innsats».

Regionale forskningsfond skal styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling ved å støtte opp under regionens prioriterte innsatsområder og mobilisere til økt FoU-innsats. Innenfor regionens prioriterte områder skal fondene også bidra til langsiktig, grunnleggende kompetansebygging i relevante forskningsmiljøer, og dermed bidra til økt forskningskvalitet og til utvikling av gode og konkurransedyktige forskningsmiljøer i alle fylker.

Fondene skal møte uttrykte FoU-behov i regionene gjennom å støtte FoU-prosjekter initiert av bedrifter og offentlige virksomheter. Støtten kan bare gå til prosjekter lokalisert i fondsregionen, men søkerne står fritt til å velge FoU-partnere også utenfor regionen.

Regionale forskningsfond har som formål å:

- a) styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling gjennom å
  - i. finansiere forskningsprosjekter av god kvalitet
  - ii. medvirke til at bedrifter og offentlige virksomheter øker sin kompetanse, innovasjonsevne, verdiskaping og konkurransekraft ved å initiere forskning og ta i bruk resultater fra FoU
  - iii. stimulere til et tettere samarbeid mellom FoU-institusjoner og styrke koplingene til næringsliv og offentlig sektor
- b) øke FoU-innsatsen gjennom å
  - i. mobilisere og kvalifisere bedrifter og offentlige virksomheter til å delta i nasjonal og internasjonal forskning
  - ii. støtte FoU-prosjekter initiert av næringsliv, frivillig sektor og offentlige virksomheter inkludert universiteter, høyskoler og andre forskningsmiljøer
- c) bidra til økt forskningskvalitet og utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer gjennom å
  - i. støtte langsiktig, grunnleggende kompetansebygging i relevante forskningsmiljøer
  - ii. knytte institusjonenes FoU-kompetanse til øvrige regionale FoU-aktiviteter og se disse i sammenheng
  - iii. stimulere til fler- og tverrfaglig samarbeid i forskningsprosjekter

---

¹ Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 18.12.2019 med hjemmel i Stortingets årlige budsjettvedtak.

d) arbeide for tett samspill mellom aktiviteter i regionene og deres relasjoner til andre nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer og forskningsaktiviteter

Fylkeskommunene Troms og Finnmark, Nordland, Trøndelag og Innlandet skal gjennom konsultasjon med Sametinget også ivareta samiske forskningsinteresser og -behov. I tråd med dette skal Sametinget utpeke en representant og en vararepresentant i fondsstyret.

2 Styret

Fylkeskommunen oppnevner styret for RFF Trøndelag, og vedtar et bestillingsbrev som styret skal arbeide etter. Styret er ansvarlig for at fondet arbeider i tråd med formålet med ordningen og målene som er fastsatt i bestillingsbrevet.

2.1 Styrets arbeid

Styret for RFF Trøndelag er vedtaksorgan for alle bevilgninger og skal:

- vedta årlige handlingsplaner på bakgrunn av bestillingsbrevet fra fylkeskommunen
- vedta utlysninger på bakgrunn av handlingsplan og årlige budsjetter
- beslutte i finansieringssaker etter innstilling fra administrasjonen
- bidra med faglige innspill til fylkeskommunen i høringer/viktige saker på FoU-området
- utarbeide en årsrapport om fondets virksomhet
- sørge for god koordinering med DistriktForsk og andre regionale virkemidler, og med øvrig virkemiddelapparat
- ivareta samiske forskningsinteresser og -behov
- bidra til å mobilisere til mer FoU i Trøndelag

2.2 Økonomisk handlingsrom

Det samlede tilskuddsrammen for ordningen fastsettes i de årlige statsbudsjettene og fordeles til fylkeskommunene etter en fast fordelingsnøkkel. I henhold til forskrift kan inntil 10% av tildelte midler nyttes til administrasjon.

Styret skal forholde seg til tildelt ramme og sørge for at fondet ikke pådrar seg gjeld som reduserer fondets framtidige handlingsrom. Allokerte midler i form av renteinntekter og avkortninger skal anvendes i samsvar med tilskuddsformålet og benyttes til å finansiere nye forskningsprosjekter.

3 Overordna perspektiv

Bestillingsbrevet bygger på regionale planer og strategier, og følger i hovedsak de prioriteringer som er satt for:

- Trøndelagsplanen
- Regional strategi for verdiskaping i Trøndelag
- Kompetansestrategi for Trøndelag
- Regional strategi for klimaomstilling

Fellesnevneren for disse regionale planene og strategiene, er at de skal bidra til å styrke trøndersk næringsliv både nasjonalt og internasjonalt samt utvikle effektive og gode offentlige tjenester for

innbyggerne. Gjennom forsknings- og utviklingsoppgaver skal vi øke verdiskapingen, bygge ny kompetanse både hos virksomheter og ansatte, og sørge for at vi får en balansert og bærekraftig utvikling i hele Trøndelag. Vi skal bygge en framtidsrettet og livskraftig region der vi tar tak i særlige utfordringer og behov i arbeids- og næringslivet, samt styrke Trøndelags fortrinn innenfor de naturressursbaserte næringene. Målet er å videreutvikle Trøndelag sine naturbaserte næringer og klynger innenfor jord, skog og hav, og ikke minst bidra i arbeidet med å kutte i klimagassutslippene og bidra til mer effektiv ressursbruk.

Trøndelag har gode forutsetninger for å lykkes med innovasjon og verdiskaping. Her finnes et sterkt kunnskaps- og teknologimiljø, samt gode samarbeidskonstellasjoner mellom skole, universitet og næringsliv. En sentral oppgave er å mobilisere flere aktører til å ta i bruk FoU og legge til rette for tilpassede og forutsigbare virkemidler. Videre er det behov for å styrke samarbeidet innenfor, mellom, og på tvers av sektorer, virksomheter, verdikjeder, klynger og FoU-miljø.

3.1 Omstilling til bærekraft

Myndigheter og markeder både lokalt og globalt stiller økende krav til bedrifter og samfunnsaktører om å drive etter bærekraftige prinsipper som ivaretar miljømessige, sosiale og økonomiske perspektiv. I Trøndelag anerkjenner vi at klima og miljø er den viktigste pilaren for å oppnå et bærekraftig samfunn. Det innebærer at næringsliv, forvaltning og forskningsinstitutter må konkurrere innenfor rammene av en grønn vekststrategi, og tilby produkter og tjenester som reduserer klimaavtrykket og bidrar til økt ressurseffektivitet. Mobilisering til framtidsrettede løsninger basert på fornybare energikilder vil spille en nøkkelrolle framover. Likedan vil det være avgjørende for virksomheter å utvikle nye forretningsmodeller basert på sirkulær økonomi og digital transformasjon. Offentlig sektor har en sentral rolle i å bidra til mer effektiv ressursbruk og kan bidra til å skape marked for nye varer og tjenester gjennom innovative offentlige innkjøp.

I arbeidet med å muliggjøre et grønt skifte er det viktig at utlysningene stiller krav til at det som utvikles i prosjektene kan dokumenteres som bærekraftig eller at prosjektet i seg selv bidrar til bærekraftige løsninger. Utlysningene skal fremme forskningsbasert innovasjon og verdiskaping innenfor privat og offentlig sektor, og ta hensyn til både økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft i et lokalt, regionalt, nasjonalt og globalt perspektiv. Vår nærhet og samhandling med det europeiske markedet gjennom EØS/EU betyr at prioriteringer i EUs overordnede mål for klima og bærekraft må tas inn i planleggingen.

3.2 Mobilisering i hele regionen

Trøndelag kjennetegnes av sterke forskningsmiljø og et svært variert næringsliv med mange små bedrifter. Dette har vist seg å være en stor styrke for regionen i omskiftelige tider. Det er imidlertid en utfordring for regionen at det er store forskjeller i FoU-aktiviteten i næringslivet, først og fremst mellom sentrum og distrikt. For Trøndelag er det et mål å mobilisere og kvalifisere nye aktører utenfor Trondheim og å synliggjøre gode prosjekter forankret i distriktene. Her vil koplingen mellom RFF og DistriktForsk være sentral.

3.3 Økt internasjonal konkurranseevne

Det er et viktig mål for trøndersk næringsliv å være konkurransedyktig både nasjonalt og internasjonalt. RFF skal bidra til at flere trønderske virksomheter får tilgang til nye markeder og at de kommer i posisjon for nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer. Forvaltningen av midler innenfor RFF må derfor skjele til prioriteringer i EUs politikk og virkemiddelbruk.

RFF skal mobilisere til videre forskning og bidra til tettere koblinger mellom forskning, næringsliv og offentlig sektor. Fondet skal også støtte opp om bruken av Trøndelag som test- og pilotarena. Det er særlig viktig at vi posisjonerer kunnskapsmiljøene og styrker konkurransekraften, ikke minst innenfor autonomi.

3.4 Samiske interesser

RFF Trøndelag har ansvar for å ivareta samiske forskningsinteresser og -behov. Samiske utdannings- og forskningsinstitusjoner er i en oppbyggingsfase, og tyngdepunktet av forskningsaktiviteten ligger innenfor humaniora og samfunnsvitenskap. Det er behov for å mobilisere samisk næringsliv til bedriftsrettet forskning og undersøke mulighetene for småskala næringer og kombinasjons- og deltidsnæringer.

For reindrifta er økt verdiskaping, framtidig arealforvaltning og rovviltforvaltning sterkt knyttet sammen. I tillegg er klimaendringer en viktig faktor. Det er også viktig å øke kunnskapen om samiske samfunnsforhold, språk og kultur for å kunne tilby gode offentlige tjenester til den samiske befolkningen. Erfaringene så langt, viser at det fortsatt vil være viktig å mobilisere til prosjekter fra det sørsamiske miljøet – og til å heve kunnskapen om sørsamisk kultur og levesett i forvaltningen og hos de øvrige befolkning.

4 Satsingsområder

Innretningen på utlysningene i perioden 2022 – 2025 skal bidra til å støtte opp om behovene i regionale planer og strategier.

4.1 Bioøkonomi

Trøndelag er rik på biologiske ressurser og har komplette verdikjeder innenfor jord-, skog- og havbruk. Sammen med nærheten til sterke forsknings- og kompetansemiljøer gir dette regionen gode forutsetninger for å utvikle bioøkonomien og bidra til det grønne skiftet. Ved hjelp av innovasjon og teknologiutvikling skal næringslivet i samarbeid med FoU-miljøene bidra til en overgang til mer klima- og miljøvennlige produkter og tjenester, og i større grad utnytte restråstoff fra verdikjedene. Dette vil gi økt verdiskaping innen de biobaserte næringene.

Typiske prosjekter som vil være aktuelle for støtte fra fondet vil være prosjekter som skal lede til nye eller forbedrede produkter, mer effektive og miljøvennlige prosesser og optimalisering av restråstoff. Utvikling av biobaserte produkter, som erstatning for petroleumbaserte produkter, vil bidra til redusert klimafotavtrykk, samt være en pådriver for å finne fossilfrie løsninger. Innenfor bioøkonomien legges det også vekt på utviklingen av en helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av produksjonsarealene, og å utnytte koblingene mellom blå og grønn sektor for synergier som gir økt verdiskaping. Det er viktig å se nærmere på gjenvinning av næringsstoffer og bidra til at både side- og avfallsstrømmer blir utnyttet innenfor den sirkulære bioøkonomien.

4.2 Opplevelser

Bedrifter og aktører som arbeider med å tilrettelegge opplevelser og reisemål som fremmer trøndersk mat, natur og kulturarv i et bærekraftperspektiv, har et godt utgangspunkt for salgbare produkter og tjenester. Det handler om å legge til rette for besøk og samtidig styre bruken av et område slik at miljø, lokalsamfunn, attraksjonskraft og omdømme blir ivaretatt på en god måte. Bruk av ny teknologi og utvikling av innovative formidlingsmetoder er prioritert. Økonomisk verdiskaping

relatert til opplevelser er tett koblet til sørsamisk kultur og næring, og til arbeidet med å befestе Trøndelag som en “European Region of Gastronomy”.

Aktører innenfor reiseliv, kultur og opplevelser har tradisjonelt i liten grad tatt forskning i bruk. Gjennom økt samarbeid og en mer systematisk innovasjonstenkning ønsker fondet å stimulere til utvikling av nye, bærekraftige produkter og tjenester.

4.3 Teknologi

Teknologi er en av de største driverne i vårt samfunn. Det gir nye muligheter og utfordringer for næringslivet og det offentlige, og skaper behov for kompetanse og tilpasning både hos teknologileverandørene og de som skal ta ny teknologi i bruk. Ny teknologi handler om å redusere klimagassutslipp, om å kontrollere produksjon og distribusjon av kraft og råvarer, og ikke minst om økte krav til effektivitet og kvalitet innenfor transport, landbruk, fiskeri, havbruk og industri.

Behovet for å utvikle nye digitale tjenester og arbeidsprosesser er gjeldene i alle bransjer og sektorer. Innenfor det offentliges tjenesteområder er det spesielt aktuelt innenfor samferdsel, energiomstilling, helse og utdanning. Prosjektene som støttes av fondet skal være et viktig redskap til å utforske mulighetene som ligger i bruk av ny teknologi og digitale løsninger, og skal ha som formål å bidra til mer bærekraftige løsninger. I særlig grad skal utlysningene bidra til å utvikle leverandørindustrien i Trøndelag og styrke forretningsmulighetene for bedriftene. Teknologien har et globalt nedslagsområde og marked, så internasjonale trender må følges tett.

4.4 Offentlig sektor

Samfunnet står overfor store utfordringer som følge av eldrebølge, utenforskap og trangere budsjetter. Samtidig skal vi nå ambisiøse klima- og bærekraftsmål, og utvikle gode og effektive tjenester for innbyggerne og næringslivet. For å lykkes med dette må både stat og kommune tenke nytt. De må bruke ressursene på en mer effektiv og bærekraftig måte, og se på nye måter å løse oppgavene på, på tvers av forvaltningsnivå og sektorer. Det er også avgjørende at de nye løsningene har bred legitimitet hos befolkningen – og at hensynet til samfunnsikkerhet og beredskap ivaretas på alle nivåer av regional og kommunal planlegging.

For å videreutvikle samfunnet er det avgjørende at kommuner og fylkeskommuner tar rollen som pådriver og bestiller av forskning, og at de bruker innkjøpsmakta for å sikre grønne og innovative løsninger. I arbeidet med å utvikle helhetlige og brukerrettede tjenester er det viktig å øke kompetansen og kapasiteten internt, samtidig som en inngår nye samarbeid for å bryte ned siloorganiseringen. Typiske prosjekter som vil være aktuelle for støtte vil være prosjekter som legger vekt på behovet for nye bærekraftige produkter og tjenester samt nyskapende organisasjons- og arbeidsformer.

I Trøndelag har vi kommet langt på bruk av teknologi i helsetjenesten, og vi har mange gode teknologimiljøer som har store muligheter for å utvikle nye løsninger med globale mulighetsrom. For å lykkes med verdiskapning, er det viktig å koble ulike miljøer sammen og fremme samarbeidet mellom spesialist- og kommunehelsetjenesten. Utlysningene skal rettes mot kommuner og kommunale virksomheter i Trøndelag og fremme samarbeid mellom virksomheter, etater og sektorer. I spørsmål som omhandler forebygging, demokrati, folkehelse, integrering og kriminalomsorg vil frivillig sektor også være en relevant samarbeidsaktør.

5 Søknadstyper

RFF Trøndelag skal som hovedregel lyse ut midler til kvalifiseringsprosjekter og regionale innovasjonsprosjekter. Hovedtyngden skal ligge på kvalifiseringsstøtte, men det kan også lyses ut midler til mindre hovedprosjekt som har en utløsende effekt. I alle utlysninger fra RFF Trøndelag stilles det som krav at prosjektene er brukerstyrte eller at brukerne har en reell tilknytning til prosjektene.

5.1 Kvalifiseringsprosjekt

Prosjektene skal mobilisere til økt FoU-innsats i hele regionen og bidra til å styrke forskning for regional innovasjon og utvikling. Gjennom et aktivt samarbeid med FoU-miljøer skal bedrifter og kommuner i regionen heve sin kompetanse slik at de kan komme i posisjon for større forskningsprosjekter nasjonalt og internasjonalt.

Kvalifiseringsprosjektene skal ha et tydelig definert forskningsinnhold og kvalifisere til videre støtte fra relevante ordninger regionalt, nasjonalt eller internasjonalt. Kvalifiseringsstøtte skal gis til prosjekter med klare intensjoner om videreføring i hovedprosjekt. De skal adressere utfordringer som er kritiske for etablering og/eller gjennomføring av et hovedprosjekt.

5.2 Regionalt innovasjonsprosjekt

For å sikre at flere vellykkede kvalifiseringsprosjekter blir videreført i nasjonale og internasjonale programmer er det viktig å tilby mindre hovedprosjekter som kan virke risikoavlastende og som kan fange opp prosjekter som faller utenfor prioriteringene i nasjonale program. Prosjektene skal skille seg fra prosjekter som kan få støtte i Forskningsrådets programmer og skal bidra til å støtte opp om områder av særlig stor betydning for Trøndelag.

Et innovasjonsprosjekt i næringslivet er et bedriftsledet prosjekt med omfattende forsknings- og utviklingsaktivitet. Innovasjonsprosjektet skal føre til fornyelse og bærekraftig verdiskaping for bedriftene som deltar i prosjektet. Det skal også gi samfunnsøkonomiske gevinster ved at ny kunnskap og nye løsninger blir gjort tilgjengelig. Et innovasjonsprosjekt i offentlig sektor skal bidra til at offentlig sektor innoverer tjenester, infrastruktur og forvaltning på en bærekraftig, systematisk og effektiv måte. Prosjektene skal gjennomføres i samarbeid med FoU-miljøer og andre relevante aktører.

5.3 Regionalt kompetanse- og samarbeidsprosjekt

I særlige tilfeller kan det lyses ut midler til regionalt kompetanse- og samarbeidsprosjekt. Formålet med denne søknadstypen er å utvikle ny kunnskap og bygge forskningskompetanse som samfunnet eller næringslivet trenger for å møte viktige samfunns- og kunnskapsutfordringer. Prosjekt skal gjennomføres av en eller flere forskningsorganisasjoner i faktisk samarbeid med relevante aktører i offentlig/privat virksomhet. Ved utlysning av kompetanse- og samarbeidsprosjekter skal en sørge for dialog med aktuelle aktører innen næringsliv og offentlig sektor for å identifisere behovene for å bygge ny kompetanse innenfor viktige satsingsområder for regionen.

6 Samhandling med andre virkemidler

I en situasjon hvor mange gode prosjekter må avslås pga. begrensede midler må RFF Trøndelag arbeide for å finne andre finansieringsmuligheter til støtteverdige FoU-prosjekt. Gjennom økt samhandling med andre virkemidler, vil det være mulig å sette i gang flere regionale prosjekter.

RFF Trøndelag skal være utfyllende i forhold til andre virkemidler og bidra til kobling mot fylkeskommunenes egne utviklingsmidler, Innovasjon Norge og Forskningsrådet sine støtteordninger når dette er relevant. RFF Trøndelag skal støtte opp om prosjekter som har hatt forprosjekter i DistriktForsk-ordningen, og bidra til at disse kvalifiserer seg for videre FoU-løp.

Styret må også vurdere RFF Trøndelag sine satsninger og utlysninger i forhold til Forskningsrådets utlysninger, som vanligvis ligger på et vesentlig høyere støttenivå. I lys av dette kan fondet dekke etterspørselen etter litt mindre hovedprosjekter og bidrar til risikoavlastning for bedriftene. Det er også et mål at fondets prioriteringer temamessig står fram som mest mulig komplementært til Forskningsrådets utlysninger. Samtidig må det fortløpende vurderes spissere tematiske utlysninger i RFF som følge av begrensede midler og ressurser.

God utnyttelse av regionale og nasjonale virkemidler skal bidra til å mobilisere bedrifter og kommuner til internasjonalt forskingssamarbeid og deltakelse i Horisont Europa. Med sterke forskningsmiljøer og aktører innen teknologi og bioøkonomi, har Trøndelag et stort potensial for å hevde seg i konkurransen. Offentlig sektor har også en sentral rolle i arbeidet med å løse overordnede samfunns- og bærekraftsutfordringer. På tvers av sektorer og forvaltningsnivå legges det vekt på behovet for å løse konkrete samfunnsoppdrag (missions) innenfor viktige områder som helse, miljø og sikkerhet. Det er viktig at RFF Trøndelags virkemidler mobiliserer og kvalifiserer bedrifter, kommuner og forskningsmiljøer til nye samarbeid både nasjonalt og internasjonalt.